

Врз основа на чл.36 од Правилникот за внатрешните односи и работење на Архитектонскиот факултет во Скопје, Наставно-научниот совет на Факултетот на 33-та седница одржана на ден 22.12.2011 година, донесе

О Д Л У К А
за завршните испити на интегрираните петгодишни студии
(единствени студии од прв и втор циклус)
на Архитектонскиот факултет

ОПШТИ ОДРЕДБИ

член 1.

Со оваа Одлука поблиску се уредува начинот и полагањето на завршните испити на Архитектонскиот факултет.

член 2.

На Архитектонскиот факултет постојат интермедијарен завршен испит кој се полага по завршувањето на шестиот семестар и завршен испит кој се полага по завршувањето на десеттиот семестар.

член 3.

По успешното полагање на интермедијарниот завршен испит студентот се стекнува со звањето инженер архитект (на англиски јазик: Bachelor of Architecture).

член 4.

По успешното полагање на завршниот испит студентот се стекнува со звањето магистер инженер архитект (на англиски јазик: Master of Architecture).

II. ПРИЈАВУВАЊЕ, СОДРЖИНА, НАЧИН НА ОРГАНИЗИРАЊЕ И ПОЛАГАЊЕ НА ИНТЕРМЕДИЈАРНИОТ ЗАВРШЕН ИСПИТ

член 5.

(1) Студентот кој успешно ги завршил обврските и ги освоил кредитите предвидени со студиската програма заклучно со петтиот семестар и кој успешно ја завршил Практика 1 по четвртиот семестар и успешно ги прослушал предметите од шестиот семестар, на сопствено барање, може да поднесе пријави за полагање на интермедијарен завршен испит.

(2) Студентот може да поднесе пријава за полагање на интермедијарен завршен испит додека не го положи завршниот испит.

член 6.

(1) Пријава за полагање на интермедијарен испит студентот поднесува во летниот семестар во периодот од 15 до 31 мај.

(2) По исклучок, пријава за полагање на интермедијарен завршен испит студентот може да поднесе и во зимскиот семестар во периодот од 15 до 31 септември.

член 7.

- (1) Интермедијарниот завршен испит се состои од изработка на идеен архитектонски проект и негова јавна одбрана.
- (2) Идејниот архитектонски проект се темели на проектот кој студентот го изработил во студиото во шестиот семестар.

член 8.

- (1) Со интермедијарниот завршен испит студентот треба да покаже дека се стекнал со:
  - познавања на различните приоди во проектирање на градби и умеење тие да се разработат и соодветно да се претстават во проектна документација за изградба на објекти и уредување на простори;
  - познавања на различните приоди во планирањето на градот и умеење тие соодветно да се претстават во планска документација за уредување на градскиот простор;
  - познавања од областа на изведбата на објектите, фазите и активностите кои се врзани со градежната реализација на објектите;
  - познавања на материјалите, конструкциите, инсталациските системи и енергетските биланси и нивната соодветна примена во проектирањето и изградбата на објектите и
  - умеења кои опфаќаат разработка на различни проекти, снимања на постојни состојби и користење на компјутерска, дигитална и друга поддршка во нивната презентација.

член 9.

- (1) Интермедијарниот завршен испит низ изработката на идејниот архитектонски проект и неговата јавна одбрана го потврдува овладувањето со наведените познавања и умеења.
- (2) Интермедијарниот завршен испит има обем од 4 ЕКТС кредити.

член 10.

Идејниот архитектонски проект содржи текстуален и графички дел:

- Текстуалниот дел содржи преглед на вкупната содржина на проектот со нумерација на страниците, проектна програма, опис на архитектонскиот концепт, опис на проектираните простори со нивните површини и вкупна површина на објектот и опис на материјалите и архитектонските елементи;
- Графичкиот дел содржи цртеж на градежната парцела, нејзината околина, автомобилските и пешачките сообраќајни површини, зеленилото и обработката на партерот; основи на сите подземни и надземни катови со основа на покривот, најмалку два карактеристични меѓусебе нормални вертикални пресеци, сите фасадни изгледи; коти на сите димензии и растојанија битни за поставеноста на објектот во однос на регулационата и градежната линија, границите на градежната парцела и соседните објекти или површини за градба, конструктивни коти и вкупни коти на објектот во цртежите со основи, висински коти на терен, заштитен тророар, сите катови, полукатови, денивелации, горниот венец и слемето во цртежите со пресеци, површините на сите проектирани просторно функционални целини како и вкупната површина по катови, описи на сите простори по нивната намена и диспозиција на опремата.

член 11.

- (1) Наставно-научниот совет формира трочлена комисија за полагање на интермедијарниот завршен испит составена од наставници од подрачјата на архитектонско проектирање, архитектонски конструкции и урбанистичко планирање

кои ја изведуваат наставата до шестиот семестар. Мандатот на Комисијата е една студиска година.

(2) Откако студентот успешно ги завршил обврските и освоил 180 кредити предвидени со студиската програма по ЕКТС заклучно со VI семестар и 4 кредити од Практика 1 и 2 го изработил идејниот архитектонски проект, може да поднесе барање за полагање на интермедијарен завршен испит.

член 12.

(1) Завршниот интермедијарен испит се предава во формат А3. Начинот на опремување на проектот ќе биде детално пропишан од Комисијата за наставни прашања.

(2) Трудот се предава, преку архивата на Факултетот, во четири примероци и во дигитален запис на CD во PDF формат. CD-то се чува во Библиотеката на Факултетот.

член 13.

(1) Комисијата го прегледува трудот во рок од пет дена од неговото предавање и доколку трудот е комплетен и изработен согласно член 10, го известува Деканатот, по што се издава решение со утврден термин за полагање на испитот.

(2) Доколку Комисијата оцени дека трудот не е комплетен или не е изработен согласно член 10, истиот го враќа на доработка. Студентот треба да ги изврши потребните корекции во рок од 7 дена.

(3) Доколку и по корекциите Комисијата смета дека не се отстранети недостатоците, не утврдува термин за одбрана, а студентот поднесува нова пријава за интермедијарен завршен испит.

член 14.

(1) Полагањето на интермедијарниот завршен испит се спроведува два пати годишно, во септември и во јануари.

(2) Термините за предавање и одбрана на интермедијарниот завршен испит се утврдуваат со годишниот календар и се објавуваат во календарот на испитните сесии.

член 15.

(1) Полагањето на интермедијарниот завршен испит е јавно.

(2) Полагањето на испитот трае 45 минути и се состои од образложение на кандидатот во траење од 15 минути и одговори на поставените прашања од Комисијата во траење од 30 минути.

(3) Полагањето на завршниот интермедијарен испит може да се одржи доколку се присутни сите членови на комисијата за одбрана.

член 16.

(1) Интермедијарниот завршен испит се оценува описно со „одбранил“ и „не одбранил“.

(2) Студентот кој не го одбранил интермедијарниот завршен испит, истиот повторно го пријавува.

член 17.

(1) По завршената одбрана Комисијата составува Записник кој го потпишуваат членовите на Комисијата.

(2) Записникот содржи име на кандидатот, наслов на идејниот архитектонски проект, датум и време на одбраната и оценка согласно член 16 ст.1.

ПРИЈАВУВАЊЕ, СОДРЖИНА, НАЧИН НА ОРГАНИЗИРАЊЕ И ПОЛАГАЊЕ НА ЗАВРШНИОТ ИСПИТ

член 18.

(1) Студентот кој успешно ги положил испитите предвидени со студиската програма заклучно со деветтиот семестар и освоил најмалку 270 кредити од сите предмети и задолжителната практика се стекнува со право да го пријави завршниот испит.

(2) Преостанатите кредити (до вкупниот број од 274 кредити) кои студентот, според студиската програма, треба да ги стекне до крајот на деветтиот семестар, не може да бидат од студио или предмет со 4 кредити. За да се стекне со правото да го полага завршниот испит кредитите од овие и од изборните предмети студентот мора да ги освои до крајот на десеттиот семестар.

(3) Завршниот испит кој се состои од изработка и одбрана на магистерски труд студентот го подготвува во текот на наставата во десеттиот семестар.

(4) Десеттиот семестар студентот може да го запише во летниот и во зимскиот семестар, и повторно да го запишува се додека не го заврши и одбрани магистерскиот труд.

(5) Избрана магистерска тема може да се изработува само во текот на десетиот семестар.

член 19.

(1) На почетокот на зимскиот семестар Наставно-научниот совет ги утврдува темите, менторите и комисиите за полагање на завршниот испит.

(2) Темите за магистерскиот труд кои Наставно-научниот совет ќе ги утврди, треба да бидат формулирани како широки и генеративни проблемски тематски подрачја и треба да ги репрезентираат наставно-научните подрачја кои се обработени во рамките на студиската програма.

(3) Темите за магистерскиот труд се од наставно-научните подрачја за кои менторите биле избрани во наставно-научни звања.

член 20.

(1) По исполнување на условите од член 18 студентот има право да избере и предложи тема на магистерскиот труд и ментор од објавениот список.

(2) Темата и менторот студентот ги избира по пат на писмена пријава која ја поднесува пред почетокот на десетиот семестар. Студентот избира тема од списокот на теми донесени од Наставно-научниот совет. Во консултации со менторот студентот го формулира работниот наслов на конкретната магистерска тема како и содржината на писмената пријава за магистерскиот труд.

(3) Писмената пријава за магистерскиот труд содржи:

- работен наслов на конкретната магистерска тема што студентот сам ја избира и ја формулира во консултации со менторот, а која мора да биде во рамки на една од темите од објавениот список,

- образложение на истражувањето,
- локација на предметот на проектната задача,
- работна проектна програма,
- библиографија,
- ментор.

(4) Писмената пријава потпишана од менторот студентот ја доставува до студентската служба. Комисијата за наставни, научни и студентски прашања ја утврдува комплетноста на пријавата согласно став 3 на овој член и на Наставно-научниот совет му го доставува работниот наслов на магистерската тема и

менторот на усвојување. Наставно-научниот совет ги усвојува, после што студентот се стекнува со право да го работи магистерскиот труд.

(5) Еден наставник може во исто време да биде ментор најмногу на пет студенти.

(6) Студентот кој не добил согласност за изработка на магистерски труд од ниту еден ментор, поднесува барање до Наставно-научната комисија на Факултетот за одредување на ментор, по што поднесува писмена пријава за изработка на магистерски труд, согласно член 20, став 3,

(7) Писмената пријава е дел од досието на студентот.

(8) Прифатената тема и ментор студентот ги запишува во индекс во десеттиот семестар.

член 21.

(1) Со завршниот испит студентот треба да покаже дека се стекнал со:

- знаења потребни да се истражуваат и анализираат архитектонските и урбанистичките проблеми и да се синтетизираат во аналитички ставови, оценки и проектантски солуции за различни степени на комплексност, размер и тип на простори;

- знаења потребни да се препознаваат и користат различните концепти од теоријата и историјата на архитектурата и урбанизмот во обликувањето на зградите, градовите и околината, имајќи ги предвид естетските барања, општествените потреби, техничко инженерските барања и стандарди како и барањата поврзани со животната средина;

- знаења за функционалните, психолошките и сетилните односи што постојат помеѓу луѓето и архитектонскиот простор и улогата на формата, бојата, материјалите и новите технологии во обликувањето на просторот, архитектонските објекти и ентериерот;

- знаења потребни за воспоставување на соодветен однос кон градителското наследство доколку се работи за негова заштита и ревитализација, како и во случаи кога се гради во негова непосредна близина;

- познавања на основните принципи кои се однесуваат на материјалите, конструкциите, инсталационите системи и енергетските биланси и нивна соодветна примена во проектирањето и изградбата на објектите,

- познавања на фазите и начинот на реализација на објектите во дадениот општествен, правен и економски контекст и

- умеења да се употребат графичките стандарди и нормативи и стандардите за пишан труд на ниво на магистерска работа.

член 22.

(1) Завршниот испит претставува изработка и јавна одбрана на магистерски труд. Магистерскиот труд се состои од теоретски дел - истражување, кој се изработува во текстуална форма и проектантски дел - проект, кој се изработува на графички начин.

(2) Текстуалниот дел има обем од 8 ЕКТС кредити, а графичкиот дел има обем од 20 ЕКТС кредити.

(3) Магистерскиот труд и неговата јавна одбрана го потврдуваат владеењето со наведените знаења, познавања и умеења од членот 21 од оваа одлука.

член 23.

(1) Текстуалниот дел на магистерскиот труд ги опфаќа теоретските истражувања на темата, историските примери, анализата на локацијата и поширокиот контекст, анализата и определувањето на програмската содржина, како и други релевантни аспекти на конкретната тема и треба да биде организиран во следната структура:

- вовед,

- историска и теоретска анализа,
- истражување на конкретното проблемско подрачје и локација,
- оценка на состојбите и програмски согледувања во врска со конкретната задача,
- заклучок.

(2) Текстуалниот дел на магистерскиот труд се презентира на А4 формат и содржи 80 000 карактери.

(3) Графичкиот дел по својот обем, содржина и графичка обработка соодветствува на идеен архитектонски проект со елементи на основен проект или соодветствува на архитектонско-урбанистички проект.

член 24.

(1) Кога графичкиот дел по својот обем содржина и обработка соодветствува на идеен архитектонски проект со елементи на основен проект, покрај елементите наведени во член 10 од оваа одлука содржи и:

- карактеристични архитектонски детали во основа и пресек;

(2) Кога графичкиот дел по својот обем, содржина и обработка соодветствува на архитектонско-урбанистички проект содржи: урбанистичко решение на околината на градежната парцела со регулација и сообраќајно решение, урбанистичко решение на градежната парцела, површини за градење со градежни линии, нивелманско решение, максимална височина, внатрешни сообраќајници, рампи, стационарен сообраќај, партерно решение и озеленување и идејни проекти на објектите од кои најмалку еден е обработен согласно член 10.

член 25.

(1) Магистерскиот труд се предава во пет примероци во формат А3.

(2) Магистерскиот труд се предава и во дигитален запис на CD во PDF формат. CD-то се чува во Библиотеката на Факултетот.

(3) Начинот на опремување на магистерскиот труд подетално ќе биде пропишан со посебна одлука.

член 26.

(1) Термините за предавање и одбрана на магистерскиот труд се утврдуваат со годишниот календар и се објавуваат во календарот на испитните сесии.

(2) Одбрана на магистерскиот труд се спроведува во јунскиот, септемврскиот и јануарскиот рок.

(3) Студентите кои нема успешно да го одбранат магистерскиот труд во две последователни испитни сесии по десеттиот семестар, ја повторуваат постапката од член 20 од оваа Одлука и избираат нова тема и ментор.

член 27.

(1) Магистерскиот труд односно завршниот испит студентот го брани пред Комисија **формирана од Наставно-научниот совет.**

(2) Комисијата од став 1 од овој член е составена од:

а) постојан дел на Комисијата во состав; претседател и два члена избрани од редот на наставниците на Факултетот

б) променлив дел на Комисијата; ментор и еден надворешен член.

(3) Составот на Комисијата од став 1 од овој член треба да соодветствува со наставно-научните подрачја на магистерската тема.

(3) Кусата рецензија и оценката (согласно член 34) ја утврдуваат претседателот и двата члена на Комисијата.

член 28.

- (1) Надворешните членови на Комисијата се избираат од редот на истакнати стручњаци за подрачјата од кои се утврдени темите.
- (2) Надворешен член може да биде и наставник од друг факултет со кој Факултетот остварува соработка или истакнат стручњак од странство.

член 29.

- (1) Менторот, со потпис во индекс, на крајот од десетиот семестар потврдува дека студентот ги завршил обврските за изработка на магистерскиот труд согласно одредбите на оваа Одлука.
- (2) Заедно со потписот во индексот, менторот пополнува и писмено известување за комплетноста на изработениот магистерски труд кое го доставува до претседателот на Комисијата преку архивата на Факултетот.

член 30.

- (1) Постојаниот дел од Комисијата за одбрана, составен од претседателот и двата члена од редот на наставниците од Факултетот е должен во рок од десет дена по добивањето на писменото известување од менторот, да даде оценка за комплетноста и успешноста на магистерскиот труд.
- (2) Доколку магистерскиот труд биде оценет како комплетен и успешен, Комисијата го известува кандидатот дека трудот може да се брани и се закажува термин за одбрана согласно член 26.
- (3) Доколку Комисијата од став 1 утврди дека магистерскиот труд во одреден сегмент треба да се дополни, трудот се враќа на доработка. Корекциите студентот треба да ги заврши во рок од 10 дена.
- (4) Доколку трудот не биде оценет како комплетен и успешен и по извршените корекции, студентот ја обновува целата процедура за пријавување и изработка на нов магистерски труд.

член 31.

- (1) Студентот кој нема да го одбрани магистерскиот труд ја обновува целата процедура за пријавување и изработка на нов магистерски труд.

член 32.

- (1) Одбраната на магистерскиот труд, односно завршниот испит, е јавна.
- (2) Одбраната трае 45 минути и се состои од образложение на кандидатот во траење од 15 минути и одговори на поставените прашања од Комисијата во траење од 30 минути.
- (3) Завршниот испит може да се одржи доколку се присутни трите членови на постојаниот состав на Комисијата за одбрана.

член 33.

- (1) По извршената јавна одбрана на магистерскиот труд, истиот се оценува од страна на постојаниот дел од Комисијата, односно се прогласува описно со „успешно одбранил“ и „не одбранил“.
- (2) Завршниот испит се оценува и бројчано, со бодови (максимум 100 бода) и со оценка од 5 до 10, при што оценката претставува аритметичка средина од поединечните оценки дадени од страна на членовите на постојаниот дел од Комисијата за одбрана.
- (3) Бројчаната оценка од завршниот испит се објавува најдоцна по три дена од денот на одбраната.

член 34.

(1) По завршената одбрана се составува Записник потпишан од членовите на постојаниот состав на Комисијата за одбрана и истиот се доставува до архивата на Факултетот.

(2) Записникот содржи име на кандидатот, наслов на темата на магистерскиот труд, датум и време на одбраната, оценка согласно член 33, став 2, куса рецензија на магистерскиот труд и составот на Комисијата за одбрана на завршниот испит.

(3) По одбраната се чита куса рецензија за магистерскиот труд и заедно со оценката е составен дел на Записникот.

(4) По успешно прослушана студиска програма и успешно одбранет магистерски труд, Архитектонскиот факултет на кандидатот му издава уверение за положени испити односно додаток на дипломата.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

член 35.

Оваа Одлука е составен дел на Правилата на студирањето на Архитектонскиот факултет за интегрираните петгодишни студии (единствени студии од прв и втор циклус).